

TRGOVSKI

Licejska knjižnica

Ljubljana

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 130 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI.

LJUBLJANA, dne 9. avgusta 1923.

ŠTEV. 92.

Novi minister za trgovino in industrijo.

Novi minister za trgovino in industrijo gosp. dr. Kojč je te dni prevzel posle svojega resora. Ob prevzemu poslov je novi minister v programatičnem govoru določil smernice svojega delovanja. Po poročilu »Lloyda« je minister v glavnem povdarjal: »Prihajam v momentu, ko se nahajamo pred izvoznimi sezono, uprav pred nizom problemov, katere se mora brezpogojno rešiti, da bi nam letošnji izvoz dal v trgovinski bilanci čim povoljnijejšo postavko. Vprašanje izvoznih kreditov je težišče ali ključ, da se ta problem ugodno reši. Ze pred mojim nastopom se je sklenilo, da se dá izvoznikom na razpolago kredit 150 milijonov dinarjev. Po mojem mnenju je to malo in ne bi bilo dovolj nihi 300 milijonov.

Se drugo vprašanje, ki stoji v neposredni zvezi s tem, je vprašanje našega prometa. Konferiral sem o tem vprašanju že z ministrom s obročaja. Stojim na stališču, da je boljše, da vzamemo za čas izvozne sezone tuja prometna sredstva na posodo, nego da bi zbog pomanjkanja lastnih vagonov trpeli škodo. Za našo državo sta pač najbolj važna in najglavnejša faktorja ministristvo poljoprivrede in ministristvo trgovine in industrije. Moj program sloni na principu sodelovanja teh dveh ministristev. Med tem ko ima ministristvo poljoprivrede in vod nalogo, da ustvari pogoje in dvigne produkcijo, je naloga ministristva trgovine in industrije, da ustvari pogoje, da se ta produkcija zasigura. Stanje naše valute je po mojem mnenju odvisno od delovanja teh dveh ministristev in naloga ministristva financ je mogoče samo tehnična ali vsaj zelo neznačna. Kar se tiče državnih lovarn, sem mnenja, da je tukaj bolj na mestu privatna inicijativa in da je zbog tega potrebno, da se jo podpira, a da je pri tem vseeno varovati vladin preštih. Jaz sem tedaj za kombinacijo privatne in državne inicijative, toda z gotovo pretežnostjo poslednje. — Vprašanje dovoljenja tujega dotoka kapitala v našo državo se tretira pri nas nepravilno in pogrešno. Vedno se misli na nacionalno obrambo. Mislim, da smemo danes, ko mi sami nimamo domačega kapitala na razpolago, a ga bi mogli plasirati in to zelo produktivno, akceptirati tudi tuj kapital pod pogoji, da se ga lahko odstrani, ko se bodo nudili zadostni domači kapitali.

O računanju v zlatu.

Usoda, ki je zadela nemško marko, zadene prej ali slej lahko vsako valuto. Rekli smo že, da bomo ravno zaradi tega premotivali razne pomočke, po katerih posega Nemčija v svrhu samoohranitve. Ko so obravnali nedavno o upeljavi računanja v zlatu, se je za to zlasti zavzemal hamburški zastopnik Dauch, ki je s svojim hamburškim podjetjem sredi gospodarske prakse in sredi prakse računanja v zlatih markah; njegova tvrdka plačuje na primer delavce v ladjedelnicah že v zlatu. Pri fakturiranju se sploh tudi drugje računa v zlatih markah in devizah. Dauch je ugotovil, da more pri papirnatih denar do gotove meje v poštev kot obratni kapital in da potrebuje nemško gospodarstvo najmanj 1¼ milijarde zlatih mark v tujih plačilnih sredstvih trajno kot obratni kapital. Ima pa samo eno milijardo tujih deviz, torej en

Kot minister industrije stojim na stališču, da je treba industrijo podpirati in ji nuditi mogočnosti, da se uspešno razvija. Stojec na tem stališču, je logično, da bom deloval na to, da se nacionalno industrijo kar najbolj razvije. Zato se bom v vseh vprašanjih, ki se tičejo naše industrije, predno jih bom končno rešil, posvečeval z gospodarskimi krogi, da slišim njih mnenje in da mi bo na tak način dana možnost, da ustrezem njihovim utemeljenim zahtevam. Deloval bom na to, da se kompetenca ministristva trgovine in industrije na novo razširi in da dobi to ministristvo zopet svoj prejšnji delokrog.

Ne vemo v koliko bo mogel novi minister realizirati ta svoj program, za enkrat smo pa zadovoljni, da sploh imamo ministra, ki uvideva važnost svojega resora in ki obljublja, da bo vspostavil kompetenco, ki je bila temu ministristvu postopno odvzeta. Do sedaj smo imeli občutek, da ministristvo trgovine in industrije sploh več ne eksistira in da se je prepustilo trgovino in industrijo popolnoma inicijativi, kontrolni in diktaturi ministristva socialne politike in ministristva financ. Rešiti trgovino in industrijo te diktature in kuratele, to naj bo glavna naloga novega ministra.

Posebej je povdarjal novi minister v svojem programu potrebo zvišanja izvoznih kreditov. Naše stališče v tem vprašanju smo že precezirali in upamo da bo minister, upoštevajoč važnost našega izvoza, zastavil ves svoj upliv zato, da se bodo pri povišanju izvoznih kreditov, kakor je to zamišljeno v njegovem programu, upoštevati tudi interesi izvozne trgovine Slovenije. Za izvršitev te točke programa se bo nudila ministru najboljša prilika z dobavo petih milijonov avstrijskih zlatih kron, ki jih te dni dobi naša država v smislu mirovne pogodbe, ki predvideva likvidacijo avstro-ogrske banke in ki se bodo v smislu sklepa finančnega ministristva uporabili kot podlaga za novo emisijo dinarskih bankovcev. Upamo, da bo novi minister uporabil to priliko in da bo posredoval, da se popravi krivica, ki se je prizadela izvozni trgovini Slovenije, katere interesi se pri zadnji dovolitvi kreditov sploh niso upoštevati, kar je po pravici vzbudilo v vseh naših trgovskih krogih največje razburjenje in ogorčenost!

markah in vpeljavo kreditov v zlatu. Tako ne bo omejena samo potreba novih deviz, temveč bo prosti tudi del deviz, ki ga je dosedaj potrebovalo gospodarstvo. Tudi predsednik državne banke Havenstein je tekoma pogajani slednjič priznal, da je računanje v zlatu povsod na pohodu in da se temu rastočemu gospodarskemu razvoju ne bomo mogli ogniti. In vendar je bil Havenstein proti temu. Zakaj?

Dva vzroka je navedel. 1. V slučaju računanja v zlatu bi se z dolarjem zvišale vse cene in plače, brez možnosti, da bi jih s padcem dolarja spet znižali. Ugovarjajo mu, da to ni potrebno, da bi bilo tako, kakor hitro se bodo producenti in konsumenti navadili v zlatu misliti. 2. Kaj bo napravila pri vpeljavi zlatega računanja država. Do sedaj se je v izdašnjem delu financirala z izdajo papirnatih mark.

To je res; a samo zaradi tega je bila država tako financirana, ker je

dobivala tudi davke samo v papirju. Če bo prešla k računanju v zlatu, bo seveda lahko dobivala tudi davke v zlatu in jih bo morala dobivati. Ne glede na to bi v gotovem obsegu tudi lahko izdala zlate zakladne menice.

Razvoj računanja v zlatu je torej neprepredljiv. Ni ga treba umetno pospeševati, pa tudi ne umetno zavirati; kajti zaviranje ne pomeni nič drugega, kakor novo nabavo deviz in s tem novo poslabšanje valute. Če enkrat vemo, da je kakšen razvoj neizogiben, ne smemo čakati, da vdere brez reda in da razruši državne finance, temveč ga moramo organizirati in vse razmere po možnosti pripraviti nanj. To je finančna politika in tako se mora delati, ne pa ono zavlačevanje, ki smo ga v stari Avstriji imenovali »Fortwarsselei«.

Dva druga članka naj govorita o plačah v zlatu in pa o pohodu računanja v zlatu v raznih državah.

Hilarij Vodopivec, načelnik finančnega ministristva.

Banke in davki.

(Konec.)

V ilustracijo gornjih izvajanj podajem v naslednjem dva tabelarna pregleda in sicer ad hoc sestavljen

»račun zgube in dobička« ter način ugotovitve odmerne podstave v posameznih pokrajinah.

RAČUN ZGUBE IN DOBIČKA.

ZGUBA	Din	DOBIČEK	Din
Obresti hranilnih vlog	40.000	Prenos dobička	5.000
Obresti na tekoči račun	30.000	Obresti na tekoči račun	145.000
Obresti menic	10.000	Obresti menic	90.000
Štarnina za posl. prostore	12.000	Valute in devize	270.000
Plače uslužbencev	280.000	Provizije	52.000
Davek od plač uslužbencev	20.000	Obresti vrednostnih papirjev	10.000
Pisarniški stroški, poštarina, i. t. d.	16.000	Prinos zemljišč	2.700
Posebna pridobitina z dokladami	42.000	Prinos poslopja	4.000
Zemljiški davek z dokladami	200		
Hišna najmarina z dokladami	2.000		
Poslovni prometni davek	1.800		
Invalidski davek	4.000		
Odpis na vrednosti poslopja (1%)	1.000		
Odpis na vrednosti inventarja (7%)	700		
Zguba na vrednostnih papirjih v listnici	3.000		
Dotacija pokojninskemu zalogu za uslužbenca	1.500		
Čisti dobiček	112.500		
	576.700		576.700

Občni zbor je porazdelil čisti dobiček na sledeči način:
8 odstotna dividenda . . . 80.000 Din
v rezervni zalog . . . 12.000 Din
Tanjijeme upr. svetu in nadz. odboru . . . 14.000 Din
nepogodbene nagrade uslužbencem . . . 5.200 Din

ostanek se prenese na račun prih. leta . . . 1.300 Din
Iz gornjega računa zgube in dobička in na podlagi sklepov občnega zbora bi se ugotovila odmerna podstava za posebno pridobitino v posameznih pokrajinah na sledeči način:

POSTAVKE (v dinarjih)	V Sloveniji in Dalmaciji	V Hrvaški in Vojvodini	V Srbiji in Crni gori	V Bosni in Hercegovini
I. BILANČNI ČISTI DOBIČEK	112.500	112.500	112.500	112.500
II. DOŠTEJEJO SE:				
Obresti hranilnih vlog	—	—	—	40.000
Posebna pridobitina z dokladami	42.000	42.000	42.000	42.000
Zemljiški davek z dokladami	200	200	200	200
Hišna najmarina z dokladami	2.000	2.000	2.000	2.000
Invalidski davek	—	4.000	4.000	—
Odpis na vrednosti poslopja	—	1.000	—	—
Dovolil se mesto 7% samo 5% ni odpis na vrednosti inventarja, torej 700 Din do 500 Din	200	200	200	200
Zgube na vrednostnih papirjih v listnici	—	3.000	—	—
Vkupno I + II	156.900	164.900	160.900	196.900
III. ODŠTEJEJO SE:	5.000	5.000	5.000	5.000
Prenos dobička prejšnjega leta	—	—	12.000	—
Dotacija rezervnemu zalogu	—	—	2.700	—
Prinos zemljišča	100	100	2.700	2.700
Prinos poslopja	4.000	4.000	4.000	4.000
Tanjijeme upravnemu svetu in nadzornemu odboru	—	14.000	—	—
Nepogodbene nagrade uslužbencem	5.200	—	5.200	5.200
Vkupno III	14.300	23.100	28.900	16.900
ODMERNNA PODSTAVA II + III	142.600	141.800	132.000	180.000

Razno.

Pokroviteljstvo III. Ljubljanskega velesejma prevzelo Nj. Vel. kralj. V četrtki dne 3. avgusta sprejelo je Nj. Vel. kralj v avdijenci na Bledu g. ministra n. r. in upravnega odbornika Ljubljanskega velesejma Antona Kristana ter prevzelo protektorat nad letošnjim Ljubljanskim velesejmom. To najvišje odlikovanje slovenske industrije, trgovine in obrli vedo naši pridobitveni krogi visoko ceniti in jim bo kakor tudi upravi velesejma največja vzpodbuda, da se letošnji velesejem kar najlepše reprezentira pred očmi našega najvišjega pokrovitelja. Ob tri-letnici velesejma zamoremo že danes zatrditi vsem, da bo letošnja prireditev najbolje in najsлавnostnejše izpadla od vseh enakih prireditev, kar se jih je do danes obdrževalo v naši državi.

Odličen gost. Dne 8. l. m. je prispel iz Beograda v Ljubljano načelnik ministrstva za trgovino in industrijo, šef oddelka za industrijo in obrt g. Milivoje M. Savić, ki je v naših gospodarskih krogih občez poznani in priljubljeni. Gospod Savić je prišel v spremstvu soproge in hčerke in ostane v Ljubljani do 10. l. m., nakar odpočuje v Bohinj, kjer namerava ostati na oddihu več tednov. G. Savić bo gotovo rad porabil tudi to priliko, da zazna za posebne težnje naših gospodarskih slojev, zlasti pa, da spozna tačasni položaj naše industrije in posebej še novoustanoavljenih industrijskih podjetij. Podjelja, ki želijo poročali g. Saviću o svojih težnjah ali ki želijo, da g. načelnik obiše njih obrate, naj blagovolijo obvestiti Zvezo industrijev v Ljubljani, ki bo g. načelnika Savića o takih željah in predlogih informirala. Pozdravljamo g. Milivoja Savića ob njegovem prihodu v Slovenijo in iskreno želimo, da bo bivanje v Sloveniji njemu in njegovi častiti rodbini čim prijetnejše in korisnejše. Veseli nas njegov prihod tem bolj, ker smo uverjeni, da bo našo deželo vzljubil in jo podpiral v njenem stremelju in gospodarskem napredku v občez in po živahnem razvoju naše industrije še posebej. Dobro došell!

Nemške reparacije naši državi. Gospod Djurić, predsednik delegacije kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev v reparacijski komisiji, odpočuje v Nemčiji. Odide tja, da uredi nekatera podrobna vprašanja glede izvršitve sporazuma in dogovora med našo in nemško vlado v zadevi reparacij in natura.

Od teh razgovorov pričakujejo znatno izboljšanje v dobavljanju reparacijskega blaga iz Nemčije.

Reško vprašanje. Dr. Ninčič je izjavil nekemu italijanskemu novinarju povodom vesti, da se vprašanje o Reki zavlačuje, četudi so se pričeli novi pregovori v Rimu, da je on uverjen, da se bodo vse težkoče premostile s prijateljskim in neposrednim razpravljanjem celega vprašanja in da ne bo potrebna intervencija nikogar v tem problemu.

Slovensko zidarsko in tesarsko društvo v Ljubljani je praznovalo v nedeljo, 5. avgusta t. l. svojo 25. letnico. Slavnostni občez zbor se je vršil v telovadnici srednje teh. šole ob 10. uri dop. pri veliki udeležbi. Predsednik Albin Tomc je pozdravil kumico zastave g. Znidaršičevo in njenega soproga g. okrajnega glavarja Znidaršiča iz Kranja, zastopnike mestne občezne g. podžupana dr. Stanovnika, obč. svet. Pirca in Mozerja, oba delegata društva iz Zagreba, posebno pa zastopnike Narodno - socijalne strokovne zveze, tajnika Kravosa in tajnika delavske Unije Kolarja. Zastopnik mestne občezne podžupan dr. Stanovnik je čestljal društvu in zagotovil vsesransko pomoč mestne občezne. Nato slal pozdravila zborovanje gg. Kravos in Kolar. — Član društva g. Blaž Rudolf je nato izročil g. kumici krasen šopek, ovit v narodno trbojnico v znak hvaležnosti, da se je odzvala društvu vabilu. Slavnosti govori g. inž. arch. Rado Gregarja, ki je obsegal historijal društva in ki je končal z željo, da se društvo razvije in oživi! — Nato je predsednik orisal zadsluge novoizvoljenih častnih članov gg. Miha Srakarja, Jakob Babnika in Franca Makuralija, na kar jim je izročil lepe diplome, izdelane po g. Alešu Jakiču. Jakob Babnik, ki ni zidar, je bil izvoljen častnim članom, ker je stalni podpornik društva in je za časa svetovne vojne ohranil društvu vse premoženje in dragoceno društvno zastavo. G. Fran Gorenc je imenom rednih članov pozdravil zborovanje in sporočil, da so si redni člani omislili v spomin tega dne nov trak za društvno zastavo in prosil kumico, da ga pripne. Z geslom, ki ga je izrekla kumica pred 25 leti, t. i. »Sloga jači, a nesloga tlači«, je privedla nov trak na zastavo. — Društveni zbor je zapel »Lepo našo domovino« in godba je zasvirala državno himno, na kar se je zborovanje zaključilo. — Po občeznem zboru se je formiral lep spre-

vod, na čelu mu mladinska godba z Viča, za njo društveni prapor, predsednik društva, gostje in ustanovitelji ter redni člani. Sprevod, ki se je pomikal po glavnih ljubljanskih ulicah, se je ustavil na Krekovem Irgu pri Košaku, kjer je bil na čast gostom prirejen banket. Po banketu se je ponovno razvil sprevod, ki je odkorakal na veselico v Tivoliju, ki je bila zelo dobro obiskana. Ob zvokih godbe in peja je končalo slavlje tega čislanege društva.

Nov premogokop pri Guštanju. Po obvestilu iz Slov. Gradca na naslov našega mariborskega dopisnika, so našli na hribu Tolsti Vrh pri Guštanju nov rudnik smolenega premoga. Komplex obsega blizu 900 oralov. Z izsledom so poskusili že na več krajih, dosedaj povsod s povoljnim vspehom. Premog se vžge s prižigom ene vžigalice in gori kakor smola. Nova prilika se nudi tu našim domačim podjetjem še predno se je ne polasti tuj kapital. Za nadaljnja pojasnila naj se interesirajo obrnejo na naslov Mar-Stan v Mariboru.

Batistovski orientalski velesejem. Potvalne legitimacije za Batistovski orientalski velesejem (23. avgusta do 2. septembra 1923) se dobe v uradu Ljubljanskega velesejma po 25 Kč.

Mednarodna lesna razstava v Lionu. Uprava velikega sejma v Lionu na Francoskem priredi letos od 6. do 21. oktobra pod pokroviteljstvom francoskega ministrstva trgovine veliko mednarodno lesno razstavo, na katero je povabljen tudi naša država. Glede na važnost, ki jo ima lesna stroka v naši državi, je naše ministrstvo trgovine in industrije poverilo organizacijo udeležbe naših interesentov naši povlaščeni trgovski agenciji v Lionu, ki je ob letošnjem spomladanskem velesejmu v Lionu že izvršila s popolnim uspehom slično nalogo. Interesentom je treba za tegadel, da se za prijave (za katere je 15. avgust skrajni rok) in za vse nadaljnje informacije obračajo direktno na to agencijo, katere naslov je: Agence Commerciale Privilegiée du Royaume des Serbes, Croates et Slovènes, Lyon, Rue Sala 27.

Tržna poročila.

Beogradska blagovna borza 7. avgusta. Na produktini borzi notirajo: Pšenica 78-79 kg, 2-3%, pariteta vagon Beograd, promptno, ponudba 340, 78-79 kg, 3-4%, franko vagon Klenak,

ponudba 330, iskanje 320, koruza franko vagon Beograd, promptno ponudba 300, ječmen varvarinski, pariteta Beograd, ponudba 280, iskanje 275, moka »0«, beogradski tip, franko vagon Beograd, brez vreč ponudba 570 brez iskanja.

Novosadska blagovna borza 7. avgusta. Na produktini borzi notirajo: Pšenica bačka 79-80 kg, 2-3%, ponudba 366, bačka 79-78 kg, 2%, za september, 9 vagonov 362½-360, bačka 79-78 kg, 2-3%, duplikat kasa, 1 vagon 360, bačka 78-79 kg, Beograd, duplikat kasa 5 vagonov 340, banaška 79-80 kg, 2%, Pančevo, ponudba 350, banaška 79-80 kg, 2%, Senta, ponudba 375½, ječmen 64 kg, 1 vagon 295, oves bački, 8 vagonov 290, bosanski 5 vagonov 290, koruza bačka 5 vagonov 285-275, beli fižol bački, iskanje 360, bačka moka »0« 1 vagon 592½, »6« 1 vagon 425, »6½« 6½ vagonov 395 do 400, bački otrobi v papirnatih vrečah 1 vagon 147½. Tendencja mlačna.

Zagreški žitni trg. Zagreb, 7. avgusta. Cene v dinarjih za 100 kg, postavno bačka odnosno vojvodinska postaja notirajo: Pšenica (78-79 kg) 355 do 365, žolta koruza 280-285, ječmen za pivovarne 300-305, za krmo 270 do 280, oves 285-300, pšenična moka »0« 590-610, »2« 565-590, »4« 540-565, za krmo 180-190, drobni otrobi 145-150. Tendencja mirna.

Svinjski sejem v Mariboru. Na zadnji svinjski sejem dne 3. avgusta se je prikeljalo 231 svinj, 3 koze in 2 ovci. Ravno tisti dan v Mariboru izvršena popolna slavka je zelo ugodno vplivala na sejem tudi brez vnanih kupcev. Domačini so namreč blago porazprodali oziroma pokupili med seboj. Cene v kronski veljavljavi tone v oklepajih značijo cene iz zadnjega sejma: Mladi prašiči 5-6 tednov stari 1000-1100 (800-1100), 7-9 tednov stari 1400-2000 (1600-2000), 3 do 4 mesece stari 2400-3200 (2800 do 3000), 5-7 mesecev stari 4600-5300 (4800-5300), 8-10 mesecev stari 5600 do 5800, zadnje cene isto, 1 leto stari 7000-8000, zadnje cene iste. 1 kg žive teže 80-100 (90-100), 1 kg mrve teže 100-120 (110-125). Koze komad 900 do 1000 (1000-1200), ovce komad 1100 do 1200 (1000-1100).

Živinski sejem v Mariboru. Z ozirom na nenavadno število torokov v preteklem mesecu, je izoslal živinski sejem za prvi lorek v mesecu in se vrši drugi lorek dne 14. avgusta.

Lekarnar dr. Gabrijel Piccoli

naznanja cenj. občinstvu, da se je

preselil s svojo lekarno v na novo predelane in najmodernejše urejene prostore

v lastni hiši v Ljubljani na Dunajski cesti št. 6.

Ob tej priliki se cenj. občinstvo naproša, da ohrani podjelju, ki obstoja že 50 let v Ljubljani, tudi v nadalje svojo naklonjenost.

Alojz Drofienik
Celje

Manufakturna trgovina

Na drobno.
Na debelo.

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Gritzner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istotam igle, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme.
Na veliko in malo!

Trgovski pomočnik

mešane stroke, agilne špece-

risti, 27 let. želi premeniti službo. Gre tudi za skladiščnika v večje trgovsko ali industr. podjetje. Nastop septembra. Cenj. ponudbe na upravo „Trgovskega lista“ pod šifro: „AGILEN“.

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE Leop. TRATNIK

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25
Naprava kompletnih elektraren. Zaloga raznih strojev, svetilnih žar-nic in inštalacijskega materijala.

Koledarje
Cenike Izvršuje
Okrožnice !! v Ljubljani !!

Tiskarna „Merkur“

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani
priporoča

špeterijsko blago

raznovrstno žganje,
moko
in dežejne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

TELEFON 268
USTANOVLJENO LETA 1906

IDEAL

Najpopolnejši stroji.
Vsak kupec najboljša referenca. — Tudi na obroke dobavi trdkka

Ljubljana
Gradišče št. 10

THE REX CO.

ERIKA

Zagreb
Duga ulica 32

